MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA

Seduta tat-30 ta' Jannar, 2006

Citazzjoni Numru. 836/2001/1

Joseph Zammit

Vs

Joseph Bonello u Ronald Bonello u b'digriet tas-6 ta' Mejju 2002 gie kjamat fil-kawza Paul Mallia u b'digriet tal-21 ta' Gunju, 2002
giet kjamat in kawza is-socjeta' Citadel Insurance plc

Il-Qorti

Preliminari

Rat **l-att tac-citazzjoni** li permezz taghha l-attur ippremetta illi:

Peress illi fis-26 ta' Dicembru 2000 fi Triq l-Imgiered, Luqa waqt li l-attur Joseph Zammit kien riekeb bhala passiggier fil-vettura Seat Ibiza bin-numru ta' registrazzjoni IAA-913 misjuqha minn Paul Mallia, huwa kien involut f'incident tat-traffiku, liema incident gara meta l-vettura Hyundai Excel bin-numru ta' registrazzjoni EAF-066 misjuqha mill-konvenut Joseph Bonello propjeta' ta' Ronald Bonello, minhabba traskuragni, imprudenza u nuqqas ta' osservanza tat-traffiku, baqghet diehla go hajt u sussegwentement habtet mal-karozza misjuqa minn Paul Mallia, bir-rizultat li l-vettura misjuqa minn Paul Mallia garbet hsarat kbar, u li l-attur Joseph Zammit korra serjament;

Peress illi b'konsegwenza ta' dan l-istess incident, li ghalih kien unikament responsabbli l-konvenut, l-attur sofra griehi gravi ta' natura serja li jwasslu ghal dizabilita' permanenti (vide certifikat Dokument A rilaxxat mit-tabib Gordon Caruana Dingli MD FRCS) u li ghalhekk, u b'rizultat ta' dan l-incident huwa sofra danni attwali kif ukoll danni futuri 'lucrum cessans' kif sejjer jirrizulta waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

Illi l-istess atturi u l-assikurazzjoni taghhom interpellati biex ihallsu d-danni sofferti mill-attur baqghu inadempjenti u kellha ssir din il-kawza.

Jghidu ghalhekk l-istess konvenuti ghaliex dina l-Qorti m'ghandhiex:

1. Tiddikjara u tiddeciedi li l-konvenuti jew min minnhom kien unikament responsabbli ghall-incident tat-traffiku li gara fis-26 ta' Dicembru 2000 fi Triq l-Imgiered Luqa u ghad-danni konsegwenzjali li garrab l-attur bhala rizultat ta' dan l-incident;

2. Tillikwida dawn id-danni okkorrendo bl-opra ta' periti nominandi;

3. Il-konvenuti jew min minnhom jigu kkundannati jhallsu lill-attur dawk id-danni li jigu hekk likwidati kif fuq intqal flimkien ma' l-imghaxijiet legali.

Bl-ispejjes kontra l-istess konvenuti komprizi dawk ta’ l-ittra ufficjali ipprezentata kontestwalment kontra l-assikurazzjoni tal-konvenuti.

Rat id-dikjarazzjoni ta’ l-attur a fol.3 tal-process.

Rat **in-nota ta’ l-eccezzjonijiet tal-konvenuti Joseph Bonello u Renald Bonello** a fol.15 tal-process fejn eccepew:

1. ILLI preliminarjament ic-citazzjoni attrici hija nulla fil-konfront tal-konvenut Ronald Bonello in kwantu l-ebda premessa attrici ma tindika l-bazi ta’ l-azzjoni fil-konfront tieghu. Il-konvenut Ronald Bonello sabiex ikun f’pozizzjoni li jiddefendi ruhu ghandu dritt ikun jaf fuq liema bazi qieghed jitqies responsabbli ghall-incident u f’dan ir-rigward hija mehtiega ghall-integrita’ ta’ l-atti li tali bazi tigi espressament dikjarata u specifikata mill attur;

2. ILLI preliminarjament ukoll ic-citazzjoni attrici hija nulla wkoll in kwantu tikkorcerna t-talba ghal-likwidazzjoni ta’ danni futuri a bazi ta’ dizabilita’ permanenti, billi imkien, fic-citazzjoni attrici ma hu ndikat fiex tikkonsisti tali dizabilita’ permanenti; il-kawzali in kwistjoni fil-fatt taghmel riferenza ghac-certifikat esebit mill-attur bhala “Dok.A” li allegatament jiddeskrivi tali dizabilita’ permanenti, mentri c-certifikat *de quo* jghid testwalment: *“all the organs were examined and no traumatic changes were found”.*. Il-konvenuti sabiex ikunu f’pozizzjoni li jiddefendu ruhhom ghandhom id-dritt ikunu jafu fiex suppost li tikkonsisti tali dizabilita’ permanenti u f’dan ir-rigward hija mehtiega ghall-integrita’ ta’ l-atti li tali debilita permanenti tigi espressament dikjarata u specifikata mill-attur;

3. ILLI fil-mertu l-ebda wiehed mill-konvenuti ma huwa responsabbli ghall-incident *de quo*, billi l-ebda wiehed mill-konvenuti ma kien traskurat, imprudenti jew hati ta’ nuqqas ta’ osservanza tar-regoli tat-traffiku jew b’ mod iehor negligenti jew doluz.

Bir-rizerva ta’ eccezzjonijiet ulterjuri, bl-ispejjes kontra l-attur u bis-sejha ta’ l-attur minn issa in subizzjoni.

Rat **in-nota ta’ l-eccezzjonijiet tas-socjeta’ intervenuta fil-kawza Citadel Insurance plc** a fol. 45 tal-process fejn ecepiet:

1. Illi hija ghandha interess dirett, immedjat u guridiku f’din il-kawza sabiex tipprova li ghad li giet notifikata bic-citazzjoni fl-ismijiet premessi ma jistghux jigu invokati kontra taghha d-dispozizzjonijiet tal-kap 104 dan stante li l-polza ta’ assikurazzjoni mahruga minnha tkopri persuni li ghandhom aktar minn 25 sena biss u ghalhekk Joseph Bonello li kien qed isuq il-karozza nvoluta fl-incident automobilistiku referit fic-citazzjoni m’huwiex kopert bil-polza ta’ assikurazzjoni, stante li fid-data ta’ l-incident kellu anqas minn 25 sena.

2. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-ewwel eccezzjoni t-talbiet ta’ l-attur huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-incident awtomobilistiku in kwistjoni gara tort u minhabba negligenza u traskuragni u nuqqas ta’ osservanza tar-regolamenti tat-traffiku da parti ta’ istess attur Joseph Zammit, filwaqt li l-konvenut Joseph Bonello m’ghandu l-ebda responsabbilita’ ghall-istess incident automobilistiku.

3. Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat in-**nota ta’ l-eccezzjonijiet tal-kjamat fil-kawza Paul Mallia** a fol. 88 tal-process fejn ecepixxa:

1. <u>**In linea preliminari,**</u> l-azzjoni ta’ l-attur kif dedotta kontra l-eccipjenti hija preskrtta a tenur ta’ l-Art.2153 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta’ Malta.

2. <u>**Fil-mertu,**</u> l-ewwel talba ta’ l-attur kif dedotta kontra l-eccipjent ghandha tkun respinta billi l-incident awtomobilistiku *de quo* ma’ garaxx b’tort ta’ l-eccipjent izda unikament bi htija tal-konvenut Joseph Bonello li kien qed isuq il-vettura Nru. EAF 068.

3. It-tieni talba ta’ l-attur kif dedotta kontra l-eccipjent ghandha tkun michuda billi fejn jirrigwarda l-eccipjent ma hemmx danni x’jigu likwidati favur l-attur.

4. Isegwi li anke t-tielet talba ta’ l-attur kif dedotta kontra l-eccipjent ghandha tkun rigettata stante li l-eccipjent m’ghandux ikun ikkundannat ihallas danni lill-attur.

5. Salvi eccezzjonijiet ohra permessi mill-ligi.

Rat in-**nota ta’ l-eccezzjonijiet ulterjuri tal-kjamat fil-kawza** Paul Mallia a fol. 100 tal-process fejn ecepixxa:

1. L-azzjoni ta’ l-attur kif dedotta kontra l-eccipjent hija preskritta bid-dekors ta’ sentejn mid-data ta’ l-incident a tenur tal-Art.2154 tal-kap.16 tal-Ligijiet ta’ Malta. Fil-kaz in ezami il-preskrizzjoni tal-azzjoni penali u ta’ l-azzjoni civili ghal risarciment ta’ danni hija ta’ sentejn (Joseph Zammit vs Joseph Bonello (Citaz. Nru. 836/2001/GV) deciza in parte fit-8 ta’ Ottubru, 2004).

2. Salvi eccezzjonijiet ohra permessi mill-ligi.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Rat is-sentenza preliminari taghha tat-8 ta’ Ottubru 2004;

Semghet lill Avukati difensuri jittrattaw l-eccezzjoni ulterjuri.

KONSIDERAZZJONIJIET

Il-kawza thalliet ghal lum ghad-decizjoni fuq l-eccezzjoni ulterjuri tal-kjamat fil-kawza dwar il-preskrizzjoni taht l-artikolu 2154.

Il-kjamat fil-kawza eccepixxa ulterjorment li l-azzjoni ta’ l-attur kif dedotta kontra tieghu hija preskritta bid-dekors ta’

sentejn mid-data ta' l-incident a tenur tal-Art.2154 tal-kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta. Hu jsostni li fil-kaz in ezami il-preskrizzjoni tal-azzjoni penali u ta' l-azzjoni civili ghal risarciment ta' danni hija ta' sentejn (Joseph Zammit vs Joseph Bonello (Citaz. Nru. 836/2001/GV) deciza in parte fit-8 ta' Ottubru 2004).

Illi b'sentenza ta' dina l-Qorti tat 8 ta' Ottubru, 2004, il-Qorti kienet iddecidiet li fil-kaz in ezami kienet tapplika l-preskrizzjoni ta' sentejn skond l-artikolu 2154 tal-Kap 16.

Il-kjamat fil-kawza ssottometta li l-unika okkazjoni meta hu rceva att gudizzjarju ta' l-attur in konnessjoni ma' l-incident mertu tal-kawza kien fl-24 ta' Marzu 2004 (ara fol 87) meta seduta stante hu kien laqa' n-notifika tac-citazzjoni. Qabel dika l-okkazzjoni hu ma kien irceva ebda xorta ta' att gudizzjarju minghand l-attur. Barra minn hekk hu qatt m'accetta htija jew responsabilita' ghall-istess incident.

Jirrizulta mill-atti tal-kawza li l-incident in kwistjoni sehh fis-26 ta' Dicembru 2000, ic-citazzjoni giet prezentata fl-14 ta' Mejju 2001 u n-notifika tal-kjamat fil-kawza saret fl-24 ta' Marzu 2004 wara li kien ghadda t-terminu tal-preskrizzjoni ta' sentejn.

Gie oggezzjonat mill-konvenuti li dina l-eccezzjoni dwar preskrizzjoni ma setghetx terga tinghata billi kien hemm diga decizjoni ohra ta' dina l-Qorti fuq l-istess eccezzjoni. Il-Qorti pero' tirrileva li l-eccezzjoni precedenti tal-kjamat fil-kawza kienet fuq artikolu differenti dwar preskrizzjoni u dina l-eccezzjoni tista' tinghata b'riferenza ghall aktar minn artikolu wiehed.

Ghalhekk l-azzjoni attrici fil-konfront tal-kjamat fil-kawza hija preskritta.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi
Il-Qorti tiddeciedi

Billi tilqa’ l-eccezzjoni ulterjuri tal-kjamat fil-kawza
U tilliberah mill-osservanza tal-gudizzju stante li l-azzjoni kontra tieghu hija preskritta.

Spejjez riservati ghad-decizjoni finali.

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------